

מלחמה - אתחלתא דנאולה (מנילה יזעב)

מלחמה שלום

תיבה אחר תיבה בסוד אחדות הבריא

אגר

אין מקבלים גרים מעמלק

ואמרו במכילתא (דרבי ישמעאל, מסכתא דעמלק פרשה ב), שאין מקבלים גרים מעמלק אלא מצוה להלחם בהם ולהשמידם. והיינו, כי עמלק יסודו מלחמה ותגרה, ולא מאיר בו הארת אגר, אסיפה וקיבוץ, ולכן אין בכחו להצטרף לכנס". ועליו נאמר (ישעיהו מח, כב) "אין שלום אָמַר ה' לְרָשָׁעִים". אולם חידש החזו"א (אבן העזר סימן קנז, ס"ק ה), שרק נאמר 'אין מקבלים גרים מעמלק' בשעת מלחמה, עיי"ש. וטעם הדבר הוא, שבשעה שנתעורר עמו מלחמה, אין נגלה הפכו שהוא השלום. אולם שלא בשעת המלחמה, גובר כח השלום על המלחמה, ומכחו אף עמלק יכול להצטרף לכנס". ולולי חידושו של החזו"א, היה מקום לומר שעמלק תמיד נמצא בגדר של מלחמה, ולעולם כלל לא שייך בו שלום.

מאיר אור השלום בכולם

אולם כתב הרמב"ם (הלכות מלכים פ"ו, ה"ד), וז"ל, וכן הוא אומר בעמלק תמקה את זֶכֶר עֲמָלֶק (דברים כה, יט), ומנין שאינו מדבר אלא באלו שלא השלימו וכו', עכ"ל, עיי"ש. והיינו, שמקבלים גרים מעמלק בכל עת, אף בשעת מלחמה. ובפנימיות סיבת הדבר הוא, מפני שמתנוצץ אור השלום בכולם, אף בעמלק, ואף בשעת מלחמה, ודו"ק.

אגר, א - גר

כתב בספר השורשים (לרד"ק, ערך אגר), וז"ל, ענינו ענין אסיפה, עכ"ל. ובעומק, תיבת אגר מורכבת מ; א - גר, לשון של תגרה, מחלוקת, ומלחמה. והאות א' - אחדות, לאסוף אף את אלו שמתנגדים. וזהו שלום האמיתי.

גר בתוך כל אדם

ישורש מלחמות אלו נמצאים בתוך האדם עצמו, כמ"ש הכתב והקבלה (ויקרא טז, כט), וז"ל, בכל רגע יגורו בו (בגר צדק) מלחמות התאות החומריות בהשתוקקות ללכת אחרי שרירות לבבם כפי הרגלו מנעוריו עד היום הזה, הנה ראוי לקרותו גבור ואיש מלחמה, וזהו בעצמו שם גר, ענין חרחור ריב ומדון שמתחדש בנפשו כל רגע. גר מלשון כל היום יגורו מלחמת, והתגר בו מלחמה, שומרי תורה יתגרו בה, עכ"ל, עיי"ש. ודבר זה נגלה בכל איש ישראל, ובפרט בגר שבא להתגייר שיש בו מלחמה פנימית לא להתגייר, וכאשר מתגייר זהו בחינת שלום עם ישראל, והבן. אולם עדיין נשאר בו מלחמה פנימית עם עצמו.

שורש גר במלחמה עם אויבים בפועל

וכן מצינו לשון גר במלחמה עם אויבים בפועל, כמ"ש המלבי"ם (באור המילות. ישעיהו נד, טו), וז"ל, גֹּזֵר יָגוּר - מצאנוהו מנחי העי"ן על הפחד, ויָגַר מוֹאָב (במדבר כב, ג), ונקשר עם מ"ם. ועל הקיבוץ ויקשר עם על, יָגוּרוּ עָלַי עֲזִים (תהלים נט, ד). ומצאנוהו מנל"ה על התגר ונקשר עם ב' בכל מקום, וְאֵל תִּתְּנָה בָּם מִלְחָמָה (דברים ב, ט). ופה שנקשר עם את, מִי גֵר אֶתָּה. יהיה ענינו התגרות מלחמה הבאה משני הצדדים על ידי שמתקבצים להלחם, הגורה מלחמה הוא המתחיל, אבל הגור ומתקבץ למלחמה נועדו שניהם לקרב, ולכן נקשר עם את, שכן מלחמה נקשר עם את ברוב, עכ"ל.^א והרי שכל מלחמה, תחילתה התגרות מלחמה, ונעשה פחד, מלשון ויָגַר מוֹאָב (במדבר כב, ג). וצורת המלחמה, התקבצות לשון אגירה. וזהו שלום בתוך המחנה הנלחם עצמו.^ב

^א וע"ע באברבנאל (פרשת וישב), וז"ל, ואמנם מגורי מלבד מה שיוורה על לשון גרות, והוא הביאה מארץ אחרת. הנה יורה גם כן על לשון פחד ומגור. כמו לא תגורו מפני איש (דברים א, יז), וְאֵשֶׁר יִגְרִתִּי יָבֵא לִי (איוב ג, כה), מכל מגורותי הצילני מגור מסביב, וּמִגִּדְרֹתָם אָבִיא לָהֶם (ישעיהו סו, ד), ורבים ככה. וג"כ הוא לשון תגר וקטטה; אֵל תִּתְּנָה בָּם (דברים ב, ה), לָמָּה תִּתְּנָה בְּרָעָה (דברי הימים ב כה, יט), מִתְּגֵרֶת יָדָךְ אֲנִי כְלִיתִי (תהלים לט, יא). ומזה מִי גֵר אֶתָּה עֲלֶיךָ יְפֹל (ישעיהו נד, טו), כֹּל יוֹם יִגְוְרוּ מִלְחָמוֹת (תהלים קמ, ג), יִגְרֶהוּ בְּתַרְמוֹ (חבקוק א, טו), עכ"ל.

^ב עיין לעיל ערך אגר, שהוסבר שמכוח האגודה מאיר השלום.